

Date: 27th September-2026

TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALAR VA O'ZBEKISTON
IQTISODIY O'SISHI: 2000–2025-YILLAR BO'YICHA EMPIRIK TAHLIL

Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich

Buxoro davlat texnika universiteti tayanch doktoranti

t.hojiyev@bstu.uz

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonga jalb etilgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar bilan iqtisodiy o'sish o'rtasidagi munosabat 2000–2025-yillar ma'lumotlari asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi xorijiy kapital oqimlarining uzoq muddatli dinamikasini, 2025-yil yakunlarida kuzatilgan investitsiya faolligini va ularning real iqtisodiy o'sish bilan statistik bog'liqligini baholashdan iborat.

Kalit so'zlar: to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar, iqtisodiy o'sish, yalpi ichki mahsulot, investitsiya oqimlari, kapital shakllanishi, texnologiya transferi, institutsional muhit.

1. KIRISH

To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda ichki jamg'armalarni to'ldirish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish, boshqaruv tajribasini olib kirish va xalqaro ishlab chiqarish zanjirlariga qo'shilish imkoniyatini yaratadigan muhim tashqi moliyalashtirish manbalaridan biridir. Shu bilan birga, xorijiy kapitalning iqtisodiy o'sishga ta'siri avtomatik va bir xil yo'nalishda namoyon bo'lmaydi. Uning samarasi qabul qiluvchi mamlakatning inson kapitali, moliya tizimi, institutsional sifati, ichki korxonalarining texnologik imkoniyatlari va investitsiyalarning qaysi tarmoqlarga yo'naltirilishiga bevosita bog'liq.

Klassik empirik adabiyotlarda xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'sirini izohlashda texnologiya transferi va qabul qiluvchi iqtisodiyotning o'zlashtirish salohiyati markaziy o'rin tutadi. Borensztein, De Gregorio va Lee (1998) rivojlanayotgan mamlakatlar kesimida xorijiy investitsiyalar mahalliy investitsiyalarga nisbatan yuqoriroq texnologik samara berishi mumkinligini, biroq bu samara inson kapitalining ma'lum darajasi mavjud bo'lgandagina yuzaga chiqishini ko'rsatgan. Alfaro, Chanda, Kalemli-Ozcan va Sayek (2004) esa mahalliy moliya bozorlari rivojlangan mamlakatlar xorijiy kapitaldan yuqoriroq iqtisodiy naf olishini aniqlagan. Keyingi tadqiqotlarda ham ushbu xulosa rivojlantirilib, xorijiy investitsiyalar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi munosabat mamlakatning ichki institutsional va moliyaviy sharoitlari bilan bog'liq ekani ta'kidlangan.

Iamsiraroj (2016) xorijiy investitsiyalar va iqtisodiy o'sish o'rtasida ikki tomonlama munosabat bo'lishi mumkinligini qayd etadi: xorijiy investitsiya iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi mumkin bo'lganidek, yuqori iqtisodiy o'sishning o'zi ham investorlar uchun jozibador bozor yaratadi. Dinh va hammualliflar (2019) rivojlanayotgan mamlakatlarda qisqa va uzoq muddatli ta'sir bir xil emasligini, uzoq muddatda ijobiy samara ko'proq namoyon bo'lishini ko'rsatgan. Jude va Levieuge (2017) hamda Ghosh va Saha (2025) tadqiqotlarida institutsional sifatning o'rni alohida ajratilib, davlat boshqaruvi



Date: 27th September-2026

samaradorligi, tartibga solish sifati va huquq ustuvorligi xorijiy investitsiyalarning o'sishga ta'sirini kuchaytirishi mumkinligi asoslangan.

O'zbekiston bo'yicha so'nggi tadqiqotlar xorijiy kapitalning iqtisodiy rivojlanishdagi roliga qiziqish ortib borayotganini ko'rsatadi. Shagazatov (2024) xorijiy investitsiyalarni iqtisodiy diversifikatsiya va raqobatbardoshlikni oshiruvchi omil sifatida tahlil qilgan. Khaydarova va Ismailova (2025) 2004–2023-yillar ma'lumotlari bo'yicha ekonometrik tahlil o'tkazib, xorijiy investitsiyalar bilan iqtisodiy rivojlanish o'rtasidagi qisqa va uzoq muddatli aloqalarni baholagan. Hojiyeva (2025) 2013–2023-yillar ma'lumotlari asosida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar, portfel investitsiyalari va yalpi kapital shakllanishining iqtisodiy o'sishdagi rolini taqqoslagan. Mazkur ishlar muhim ilmiy natijalarni bergan bo'lsa-da, ularning asosiy ma'lumot davri 2023 yoki 2024-yilda yakunlanadi.

Mazkur tadqiqotning yangiligi uch jihatda namoyon bo'ladi. Birinchidan, tahlil davri 2025-yil yakunlari bilan kengaytiriladi. Ikkinchidan, 2025-yilda turli rasmiy manbalarda e'lon qilingan investitsiya ko'rsatkichlarining metodologik farqi hisobga olinadi. Xususan, investitsiya loyihalari doirasida o'zlashtirilgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar summasi bilan to'lov balansi asosida hisoblangan sof xorijiy investitsiya oqimi bir-biridan farq qilishi ochib beriladi. Uchinchidan, uzoq muddatli statistik bog'liqlik 2000–2025-yillar bo'yicha yangilangan ma'lumotlar asosida qayta baholanadi.

Tadqiqotning maqsadi O'zbekistonda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar dinamikasi va real iqtisodiy o'sish o'rtasidagi statistik munosabatni baholash, 2025-yil yakunidagi investitsiya faolligining mazmunini tahlil qilish hamda xorijiy kapitalning iqtisodiy samaradorligini oshirish uchun muhim omillarni aniqlashdan iborat.

2. METODLAR

Tadqiqotda 2000–2025-yillarni qamrab oluvchi yillik ma'lumotlardan foydalanildi. Iqtisodiy o'sish ko'rsatkichi sifatida yalpi ichki mahsulotning yillik real o'sish sur'ati tanlandi. To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar ko'rsatkichi sifatida esa to'lov balansi metodologiyasiga muvofiq hisoblangan sof xorijiy investitsiya oqimining yalpi ichki mahsulotga nisbati olindi. Yalpi ichki mahsulotning yillik real o'sish sur'atlari O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining yangilangan qatorlari bilan, xorijiy investitsiyalar qatori esa Jahon bankining xalqaro rivojlanish ko'rsatkichlari hamda 2025-yil uchun O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining to'lov balansi ma'lumotlari bilan muvofiqlashtirildi.

2025-yil yakunlari bo'yicha qo'shimcha tavsifiy tahlilda O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining asosiy kapitalga investitsiyalar bo'yicha ma'lumotlari, O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2025-yil uchun to'lov balansi, xalqaro investitsiyaviy mavqe va tashqi qarz hisobotlari hamda Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi e'lon qilgan investitsiya natijalaridan foydalanildi.

Tadqiqot to'rt bosqichda amalga oshirildi. Birinchi bosqichda uzoq muddatli dinamik qatorlar tavsifiy tahlil qilindi va uch davr bo'yicha o'rtacha ko'rsatkichlar hisoblandi. Ikkinchi bosqichda 2021–2025-yillar bo'yicha so'nggi tendensiyalar alohida ko'rib chiqildi.



Date: 27th September-2026

Uchinchi bosqichda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar ulushi va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi Pearson korrelyatsiya koeffitsiyenti hisoblandi. To'rtinchi bosqichda ikki ko'rsatkich o'rtasidagi chiziqli statistik munosabat oddiy regressiya modeli yordamida baholandi.

$$g_t = \alpha + \beta i_t + \varepsilon_t$$

Bu yerda g_t — t-yildagi yalpi ichki mahsulotning real o'sish sur'ati; i_t — t-yildagi to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar sof oqimining yalpi ichki mahsulotga nisbati; α — erkin had; β — investitsiya ko'rsatkichining regressiya koeffitsiyenti; ε_t — modelda hisobga olinmagan boshqa omillar ta'sirini ifodalovchi tasodifiy qoldiq.

Modelning soddaligi uning natijalarini sababiy ta'sir sifatida talqin qilish imkonini bermaydi. Iqtisodiy o'sish savdo ochiqligi, ichki kapital shakllanishi, inflyatsiya, mehnat resurslari, davlat xarajatlari, tabiiy resurslar narxi, institutsional muhit va tashqi talab kabi ko'plab omillar bilan belgilanadi. Shu sababli regressiya koeffitsiyenti ushbu maqolada faqat statistik bog'liqlikning yo'nalishi va o'rtacha miqdorini ifodalash uchun ishlatiladi.

3. NATIJALAR

3.1. Uzoq muddatli dinamika

2000–2025-yillar davomida O'zbekistonda xorijiy investitsiyalarning iqtisodiyotdagi nisbiy ulushi sezilarli darajada oshgan. 2000–2009-yillarda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar sof oqimining yalpi ichki mahsulotga nisbati o'rtacha 1,36 foizni tashkil etgan bo'lsa, 2010–2019-yillarda bu ko'rsatkich 1,77 foizga, 2020–2025-yillarda esa 2,60 foizga yetgan. Demak, so'nggi olti yillik davrda xorijiy kapital oqimlarining iqtisodiyot hajmiga nisbati avvalgi o'n yilliklarga qaraganda ancha yuqori bo'lgan.

1-jadval. 2000–2025-yillarda asosiy ko'rsatkichlarning davrlar bo'yicha o'rtacha qiymati

Davr	To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar sof oqimining yalpi ichki mahsulotga nisbati, foiz	Yalpi ichki mahsulotning o'rtacha real o'sishi, foiz
2000–2009	1,36	6,47
2010–2019	1,77	7,05
2020–2025	2,60	6,10

Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, Jahon banki va O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Jadvaldagi taqqoslash muhim bir xulosani ko'rsatadi: xorijiy investitsiyalarning yalpi ichki mahsulotga nisbati vaqt o'tishi bilan oshgan bo'lsa-da, iqtisodiy o'sish sur'atlari aynan shu tartibda oshib bormagan. Bu holat xorijiy kapitalning iqtisodiy natijasi uning miqdoridan tashqari, investitsiyaning sifati va qabul qiluvchi iqtisodiyotning uni o'zlashtirish imkoniyatlariga ham bog'liqligini anglatadi.

3.2. 2025-yil yakunlari bo'yicha investitsiya faolligi

O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining 2026-yilda e'lon qilingan dastlabki yakuniy ma'lumotlariga ko'ra, 2025-yilda yalpi ichki mahsulot joriy narxlarda 1



Date: 27th September-2026

849,7 trillion so'mga yetgan va real hisobda 2024-yilga nisbatan 7,7 foizga o'sgan. Shu davrda sanoat ishlab chiqarishi 6,8 foizga, qurilish ishlari 14,2 foizga, bozor xizmatlari 14,7 foizga, qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi 4,4 foizga o'sgan. Mazkur natijalar 2025-yilda iqtisodiy faollik bir nechta tarmoqlar hisobiga shakllanganini ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2026-yilda e'lon qilingan 2025-yil to'lov balansi hisoblariga ko'ra, 2025-yilda mamlakatga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning sof oqimi qariyb 4,4 milliard AQSh dollariga yetgan. Bu 2024-yilga nisbatan qariyb bir yarim baravar ko'p bo'lib, yalpi ichki mahsulotning 3 foiziga teng. 2024-yilda mazkur nisbat 2,5 foiz bo'lgan. Shuningdek, xorijiy investorlar daromadlarining qayta investitsiya qilinishi ko'paygani ham qayd etilgan.

Boshqa tomondan, O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi 2026-yil yanvar oyida e'lon qilgan yakunlarga ko'ra, 2025-yilda mamlakat iqtisodiyotida jami 43,1 milliard AQSh dollari miqdoridagi xorijiy investitsiyalar o'zlashtirilganini, shundan 38,2 milliard dollari to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hissasiga to'g'ri kelganini ma'lum qilgan. Milliy statistika qo'mitasi esa asosiy kapitalga jami 591,1 trillion so'm investitsiya o'zlashtirilganini, bu 2024-yilga nisbatan 10,5 foiz ko'p ekanini qayd etgan. Asosiy kapitalga yo'naltirilgan xorijiy investitsiyalar va kreditlar 33,5 milliard AQSh dollari yoki 422,1 trillion so'mni tashkil etgan.

2-jadval. 2025-yil yakunlari bo'yicha asosiy investitsiya va iqtisodiy ko'rsatkichlar

Ko'rsatkich	2025-yil natijasi	Statistik mazmuni
Yalpi ichki mahsulot	1 849,7 trillion so'm; real o'sish 7,7 foiz	Milliy hisoblar bo'yicha iqtisodiy o'sish
To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning sof oqimi	4,4 milliard AQSh dollari; yalpi ichki mahsulotning 3 foizi	To'lov balansi bo'yicha sof oqim; kirimdan chiqim va repatriatsiya ta'siri hisobga olinadi
O'zlashtirilgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar	38,2 milliard AQSh dollari	Investitsiya loyihalari doirasida o'zlashtirilgan investitsiya hajmi
Jami o'zlashtirilgan xorijiy investitsiyalar	43,1 milliard AQSh dollari	To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar va xalqaro moliya institutlari mablag'larini qamrab oladi
Asosiy kapitalga jami investitsiyalar	591,1 trillion so'm; o'sish 10,5 foiz	Barcha moliyalashtirish manbalari bo'yicha kapital qo'yilmalar
Asosiy kapitalga xorijiy investitsiyalar va kreditlar	33,5 milliard AQSh dollari	Asosiy kapital yaratishga yo'naltirilgan xorijiy resurslar

Izoh: jadvaldagi investitsiya ko'rsatkichlari turli statistik metodologiyalar asosida shakllantirilgan. Shu sababli ularni bevosita bir-biriga tenglashtirish yoki qo'shish mumkin

Date: 27th September-2026

emas. To'lov balansi ko'rsatkichi sof xalqaro moliyaviy oqimni, o'zlashtirilgan investitsiya ko'rsatkichlari esa investitsiya loyihalari va asosiy kapitalga yo'naltirilgan resurslar hajmini ifodalaydi.

3.3. Korrelyatsiya va regressiya natijalari

2000–2025-yillar bo'yicha hisob-kitoblarda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar sof oqimining yalpi ichki mahsulotga nisbati va yalpi ichki mahsulotning real o'sish sur'ati o'rtasidagi Pearson korrelyatsiya koeffitsiyenti 0,273 ni tashkil etdi. Bu qiymat ikki ko'rsatkich o'rtasida musbat, ammo kuchsiz chiziqli bog'liqlik mavjudligini bildiradi. Korrelyatsiya koeffitsiyentining ehtimollik qiymati 0,178 bo'lib, bog'liqlik besh foizlik statistik ahamiyat darajasida ishonchli deb baholanmaydi.

Oddiy chiziqli regressiya natijasida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar koeffitsiyenti 0,570, erkin had 5,579, determinatsiya koeffitsiyenti esa 0,074 ni tashkil etdi. Modelga ko'ra, boshqa omillar hisobga olinmagan sharoitda xorijiy investitsiyalar sof oqimining yalpi ichki mahsulotga nisbati bir foiz punktga yuqori bo'lgan yillarda real iqtisodiy o'sish o'rtacha 0,57 foiz punktga yuqori bo'lishi bilan bog'langan. Biroq mazkur koeffitsiyentning statistik ishonchliligi yetarli emas. Bundan tashqari, model iqtisodiy o'sishdagi yillik o'zgarishlarning atigi 7,4 foizini izohlaydi.

3-jadval. 2000–2025-yillar bo'yicha statistik baholash natijalari

Ko'rsatkich	Qiymat	Talqin
Kuzatuvlar soni	26	2000–2025-yillar
Pearson korrelyatsiya koeffitsiyenti	0,273	Musbat, kuchsiz bog'liqlik
Korrelyatsiya uchun ehtimollik qiymati	0,178	Besh foizlik darajada statistik ahamiyatli emas
Regressiya koeffitsiyenti	0,570	Investitsiya ulushining bir foiz punkt o'sishi bilan bog'liq o'rtacha o'sish farqi
Erkin had	5,579	Modelning boshlang'ich darajasi
Determinatsiya koeffitsiyenti	0,074	Iqtisodiy o'sish o'zgarishining 7,4 foizi model bilan izohlanadi
Regressiya koeffitsiyentining to'qson besh foizlik ishonch oralig'i	–0,278 dan 1,419 gacha	Nol qiymatini qamrab oladi

Manba: rasmiy yillik statistik qatorlar asosida muallif hisob-kitoblari.

4. MUHOKAMA

Olingan natijalar O'zbekiston sharoitida xorijiy investitsiyalar bilan iqtisodiy o'sish o'rtasidagi munosabatni faqat kapital hajmi orqali tushuntirish yetarli emasligini ko'rsatadi. 2025-yilda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning sof oqimi ham, real iqtisodiy o'sish ham yuqori bo'lgan. Biroq 2000–2025-yillarning to'liq qatori bo'yicha bog'liqlik



Date: 27th September-2026



kuchsizligicha qolmoqda. Bu holat xorijiy investitsiyalar ayrim yillarda ishlab chiqarish hajmiga bevosita ta'sir qilsa-da, boshqa yillarda ta'sirning kechikib namoyon bo'lishi, investitsiya loyihalarining qurilish bosqichida bo'lishi yoki import qilinadigan uskunalar hajmining ortishi bilan izohlanishi mumkin.

Natijalar xalqaro adabiyotlarda shakllangan shartli ta'sir konsepsiyasiga mos keladi. Borensztein va hammualliflar (1998) xorijiy kapitalning texnologik samarasini inson kapitali bilan bog'lagan bo'lsa, Alfaro va hammualliflar (2004) mahalliy moliya tizimining rivojlanganligi muhimligini ko'rsatgan. Jude va Levieuge (2017) hamda Ghosh va Saha (2025) tadqiqotlari institutsional sifat yetarli darajada bo'lmaganda xorijiy investitsiyalarning o'sishga ta'siri susayishini asoslaydi. O'zbekiston uchun bu xulosalar investitsiyalarni jalb qilish siyosatini faqat miqdoriy reja ko'rsatkichlari bilan emas, balki mahalliy qo'shilgan qiymat, texnologiya transferi, malakali ish o'rinlari va eksport salohiyati bilan bog'lash zarurligini anglatadi.

2025-yil ma'lumotlarining yana bir muhim jihati turli investitsiya ko'rsatkichlari o'rtasidagi farqdir. O'zlashtirilgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar 38,2 milliard dollar sifatida qayd etilgan bir paytda, to'lov balansi metodologiyasida sof to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimi 4,4 milliard dollarni tashkil etadi. Birinchi ko'rsatkich investitsiya loyihalari bo'yicha o'zlashtirish jarayonini, ikkinchisi esa xalqaro standartlar asosida mamlakatga kirgan va mamlakatdan chiqqan investitsiya oqimlarining sof natijasini ifodalaydi. Ilmiy tahlilda ushbu farqni e'tiborsiz qoldirish xorijiy kapitalning makroiqtisodiy rolini oshirib yoki kamaytirib ko'rsatishga olib kelishi mumkin.

Tarmoq tarkibi ham muhimdir. 2025-yilda asosiy kapitalga yo'naltirilgan xorijiy investitsiyalar va kreditlarning eng katta qismi ishlab chiqarish sanoati, elektr energiyasi va gaz ta'minoti, tog'-kon sanoati hamda qishloq xo'jaligiga to'g'ri kelgan. Bunday tarkib uzoq muddatda ishlab chiqarish quvvatlari va eksport imkoniyatlarini oshirish uchun zamin yaratadi. Shu bilan birga, kapital sig'imi yuqori bo'lgan loyihalar qisqa muddatda bandlik yoki mahalliy qo'shilgan qiymatni bir xil darajada oshirmasligi mumkin. Shuning uchun investitsiyaning iqtisodiy samarasi tarmoq darajasida alohida baholanishi zarur.

O'zbekiston bo'yicha 2025-yilda chop etilgan empirik ishlar ham xorijiy investitsiyaning ijobiy ta'siri barcha sharoitlarda bir xil emasligini ko'rsatadi. Khaydarova va Ismailova (2025) vaqt qatorlari asosida xorijiy investitsiyalarni boshqa iqtisodiy omillar bilan birgalikda baholash zarurligini ko'rsatgan. Hojiyeva (2025) esa yalpi kapital shakllanishi va portfel investitsiyalarining ham iqtisodiy natijalarni izohlashda sezilarli o'rin tutishini ta'kidlaydi. Shunday ekan, mazkur maqoladagi bir omilli regressiyaning past determinatsiya koeffitsiyenti iqtisodiy mantiqqa zid emas, aksincha iqtisodiy o'sish ko'p omilli jarayon ekanini yana bir bor tasdiqlaydi.

Tadqiqotning asosiy cheklovi shundan iboratki, yillik kuzatuvlar soni nisbatan kichik va regressiya modelida boshqa makroiqtisodiy omillar nazorat qilinmagan. Bundan tashqari, investitsiyaning iqtisodiy ta'siri ko'pincha bir necha yillik kechikish bilan yuzaga chiqadi. Kelgusi tadqiqotlarda savdo ochiqligi, yalpi kapital shakllanishi, inflyatsiya, real samarali ayirboshlash kursi, mehnat resurslari, inson kapitali va institutsional sifat ko'rsatkichlarini

Date: 27th September-2026

o'z ichiga olgan ko'p omilli dinamik modellarni qo'llash maqsadga muvofiq. Shuningdek, energetika, sanoat, qishloq xo'jaligi, transport va axborot texnologiyalari kabi tarmoqlar kesimida xorijiy investitsiyalarning mahsuldorlik va eksportga ta'sirini alohida o'rganish zarur.

5. XULOSA

2000–2025-yillar bo'yicha o'tkazilgan tahlil O'zbekistonda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning iqtisodiyotdagi ulushi uzoq muddatda oshib borganini ko'rsatdi. 2020–2025-yillarda ushbu ko'rsatkich o'rtacha 2,60 foizni tashkil etib, 2000-yillardagi darajadan qariyb ikki baravar yuqori bo'lgan. 2025-yilda mamlakat iqtisodiyoti 7,7 foizga o'sgan, to'lov balansi asosida hisoblangan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar sof oqimi 4,4 milliard AQSh dollariga yoki yalpi ichki mahsulotning 3 foiziga yetgan.

Shu bilan birga, 26 yillik qator bo'yicha korrelyatsiya va regressiya natijalari xorijiy investitsiyalar ulushi bilan real iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik musbat bo'lib, investitsiyaning iqtisodiy samarasini belgilovchi mexanizmlar ko'p qirrali ekanini ko'rsatadi. Kapitalning qaysi tarmoqqa yo'naltirilgani, mahalliy korxonalar bilan kooperatsiya darajasi, texnologiya va bilim transferi, mahalliy mutaxassislarning malakasi, moliyaviy infratuzilma hamda institutsional sifat investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga aylanishida asosiy vositachi omillar bo'lib xizmat qiladi.

2025-yil yakunlari investitsiya siyosatida yangi bosqich shakllanayotganini ko'rsatadi. Kelgusida investitsiya siyosatining samaradorligini faqat jalb qilingan mablag' miqdori bilan baholashdan ko'ra, har bir investitsiya birligining mehnat unumdorligi, eksport, texnologik yangilanish, mahalliyashtirish va yuqori malakali bandlikka qo'shgan hissasini o'lchash ustuvor bo'lishi kerak. Shunday yondashuv xorijiy kapitalning qisqa muddatli moliyaviy oqim sifatidagi roldan uzoq muddatli ishlab chiqarish va innovatsion rivojlanish manbaiga aylanishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alfaro, L., Chanda, A., Kalemli-Ozcan, S., Sayek, S. (2004). FDI and economic growth: the role of local financial markets. *Journal of International Economics*, 64(1), 89–112. [https://doi.org/10.1016/S0022-1996\(03\)00081-3](https://doi.org/10.1016/S0022-1996(03)00081-3).
2. Borensztein, E., De Gregorio, J., Lee, J.-W. (1998). How does foreign direct investment affect economic growth? *Journal of International Economics*, 45(1), 115–135. [https://doi.org/10.1016/S0022-1996\(97\)00033-0](https://doi.org/10.1016/S0022-1996(97)00033-0).
3. Dinh, T. T.-H., Vo, D. H., Vo, A. T., Nguyen, T. C. (2019). Foreign Direct Investment and Economic Growth in the Short Run and Long Run: Empirical Evidence from Developing Countries. *Journal of Risk and Financial Management*, 12(4), 176. <https://doi.org/10.3390/jrfm12040176>.
4. Ghosh, S., Saha, S. K. (2025). Impact of foreign direct investment on economic growth in developing countries: The role of institutional quality. *Sustainable Economies*, 3(1), 389. <https://doi.org/10.62617/se389>.



Date: 27th September-2026

5. Hansen, H., Rand, J. (2006). On the causal links between foreign direct investment and growth in developing countries. *The World Economy*, 29(1), 21–41.
6. Hayat, A. (2019). Foreign direct investments, institutional quality, and economic growth. *The Journal of International Trade and Economic Development*, 28(5), 561–579.
7. Hojiyeva, D. (2025). Impact of direct investment on economic growth of Uzbekistan. *Slovak Journal of International Relations*, 23(1), 24–49. <https://doi.org/10.53465/SJIR.1339-2751.2025.1.24-49>.
8. Iamsiraroj, S. (2016). The foreign direct investment–economic growth nexus. *International Review of Economics and Finance*, 42, 116–133. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2015.10.044>.
9. Jude, C., Leveuge, G. (2017). Growth Effect of Foreign Direct Investment in Developing Economies: The Role of Institutional Quality. *The World Economy*, 40(4), 715–742. <https://doi.org/10.1111/twec.12402>.
10. Khaydarova, S., Ismailova, N. (2025). Assessing the impact of foreign direct investment on Uzbekistan’s economic development: an empirical analysis (2004–2023). *Economics and Innovative Technologies*, 13(1), 51–64. https://doi.org/10.55439/EIT/vol13_iss1/631.
11. Shagzatov, O. (2024). Foreign investments as a factor in the economic development of Uzbekistan. *Finance and Banking*, 10(3), 60–66.
12. United Nations Trade and Development. (2025). *World Investment Report 2025: International Investment in the Digital Economy*. Geneva: United Nations.
13. United Nations Trade and Development. (2026). *Global Investment Trends Monitor*, No. 50. Geneva: United Nations.
14. Jahon banki. World Development Indicators. Foreign direct investment, net inflows as a share of gross domestic product — Uzbekistan. 2000–2024-yillar ma’lumotlari.
15. Jahon banki. World Development Indicators. Gross domestic product growth, annual percentage — Uzbekistan. Yangilangan qatorlar.
16. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2026). 2025-yil uchun O‘zbekiston Respublikasi to‘lov balansi, xalqaro investitsiyaviy mavqei va tashqi qarzi. Toshkent.
17. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. (2026). O‘zbekiston Respublikasining 2025-yil yanvar–dekabr oylaridagi ijtimoiy-iqtisodiy holati. Toshkent.
18. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. (2026). 2025-yilda asosiy kapitalga investitsiyalar. Toshkent.
19. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. (2026). 2025-yilda O‘zbekistonda o‘zlashtirilgan investitsiyalarning umumiy hajmi bo‘yicha yakuniy ma’lumotlar. Toshkent.

